

"Bir kısım ehl-i hakikat bu hususî dünyasını 'Lâ mevcude illâ Hû' diye inkâr etmekle, terk-i mâsivâ sırrıyla Cenab-ı Hakk'a karşı huzur-u dâimî ve mârifet-i İlâhiye bulur." cümlesini izah eder misiniz?

"Vahdet-i vücüt" kelime olarak **varlığı teklemek ve birlemek** anlamına geliyor. Allah'ın varlığı ve birliğinde bir istiğrak halidir. Yani Allah'ın varlığından başka varlıkları yok saymak ve inkâr etme halidir. **"Allah'tan başka mevcut yoktur, varlık sadece Allah'a ait bir durumdur."** demektir ki, bu fikre göre masiva ve mahlukat diye bir şey yoktur, sadece Allah vardır.

Bu mesleğe göre Allah'ı hatırdan tutmanın yolu, eşyanın hatırdan çıkarılması ile olur. Dolayısı ile bu mesleğe göre eşyanın hatırdan çıkarmanın en güzel yolu Allah hesabına eşyanın inkâr edilmesidir.

"Vahdet-i şuhut" Allah'tan başka her şeyi unutmak ve sadece Allah'ın varlığına hasr-ı nazar etmektir. Masiva ve kâinatı tamamı ile inkâr etmek yerine unutmak ve görmezlikten gelmek tarzı ile huzur-u İlâhiyi temin etmektir. Bu meşrep, eşyanın vücudunu inkâr etmedikleri için, vahdet-i vücutta olduğu gibi mahzurlu ve riskli yönleri yoktur. Bu yüzden bu meslek diğerine nispetle daha sağlam ve riski olmayan bir meslektir.

Eski zamanda gemilerde kürek cezaları vardı, esirler geminin kürek odasına konulur ve unutulurdu. Aynı şekilde **vahdet-i şuhut** da masiva ve kâinatı nisyan odasına kilitleyip Allah ile kul arasına girmesini önlemektir. Yani Allah'ı unutturacak her şeyi unutmak ile cezalandırmaktır. Bu meslek belki risksizdir, lakin bu maddeci asırda tatbiki çok zordur.

Bir de her şeyde ve her mevcudatta Allah'a açılan marifet pencerelerini görüp, o pencerelerden bakarak hakiki tevhit ve hakiki huzuru elde eden **tevhid-i hakiki** mesleği olan sahabe mesleği vardır ki, bu, iki meslekten de daha yüksek ve daha nurani bir yoldur. Bu meslek riski ve zorluğu olmayan bir meslektir.

Tevhid-i hakki mesleğinde ne mevcudatın inkâr edilmesi ne de unutulması söz konusudur. Bilakis her şeyde tecelli eden isim ve sıfatlar vasıtası ile hakiki huzuru kazanmak manası vardır. **Risale-i Nur** mesleği de bu minval üzere gidiyor. Risale-i Nurların tahkiki imanı ders veren bütün tefekkürü dersleri, diğer iki meslekten de üstün ve tesirlidir. Her bir eşya üstünde Allah'ı gösterip ispat ederek, tam bir huzuru ve marifeti kazandırıyor yani.